

Δήμητρα Ι. Κόνιαρη

Εκπαιδευτικός-
Φιλολόγος

Πρόληψη: Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή

Λάρισα

2022

Δήμητρα Ι. Κόνιαρη

Πρόληψη: Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή

Αυτό εκδότης

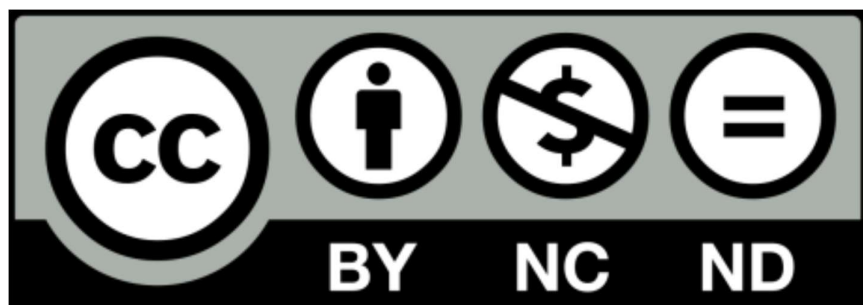
©Δήμητρα Ι. Κόνιαρη

Κανάρη Γιάννουλη Λάρισας

τηλέφωνο: +306942651800

E mail: demyapr81@gmail.com

ISBN 978-618-86051-1-4

Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 3.0 Ελλάδα

(CC BY-NC-ND 3.0 GR)

Υγεία τίμιον ἀλλ' ευμετάστατον

Πλούταρχος

Περιεχόμενα

1.1. Πρόληψη: Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή.....	8
1.1.1. Πρωτοβάθμια	8
1.1.2. Δευτεροβάθμια.....	11
1.1.3. Τριτοβάθμια.....	16
1.2. Ο σχολικός νοσηλευτής ως εκπαιδευτής.....	19
1.2.1. Έγκαιρη κι άμεση παροχή φροντίδας υγείας	19
1.2.2. Άμεση πρόληψη σωματικών βλαβών.....	20
1.2.3. Αρμόδιος για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών.....	20
1.2.4. Σχετικά με την ενημέρωση και την πρόληψη του καπνίσματος.....	21
1.2.5. Εμπειρογνώμονας.....	21
1.2.6. Σύμβουλος	21
Βιβλιογραφία	23

1.1. Πρόληψη: Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή

συναισθηματική και ψυχική κατάσταση παιδιών κι ιδιαιτέρως, μαθητών, μπορεί να αποτελέσει σημαντικό δείκτη της γενικότερης υγείας του πληθυσμού μιας χώρας. Οι συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές και οικονομικές καταστάσεις αντανακλώνται στο εμφανιζόμενα θέματα υγείας των παιδιών.

Η ευημερία κάθε έθνους εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από τη διασφάλιση επαρκούς επιπέδου υγείας σε κάθε παιδί καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Η ύπαρξη πλήρους υγείας αποτελεί σημαντικό παράγοντα που καθορίζει τη σχολική κι ακαδημαϊκή επιτυχία των παιδιών καθώς και τη γενικότερη κοινωνική τους ανέλιξη.

Η πρόληψη αποτελεί βασικό παράγοντα προόδου μιας κοινωνίας. Η έγκαιρη και πρώιμη παρέμβαση και πρωτοβάθμια περίθαλψη αποτελεί σημαντικό παράγοντα μείωσης της ανθρώπινης θνησιμότητας.

Η πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενής πρόληψη περικλείονται στη σχολική νοσηλευτική και τίθενται σε εφαρμογή ή εξατομικευμένα ή ομαδικά.

1.1.1. Πρωτοβάθμια

Στο σχολικό περιβάλλον ως πρωτοβάθμια πρόληψη, νοείται η προσπάθεια διασφάλισης και προαγωγής της υγείας μέσω της προστασίας των μαθητριών/τών από οποιαδήποτε προβλήματα υγείας ή ακόμη κι ατυχήματα που μπορούν να λάβουν χώρα στο χώρο του σχολείου.

Στο χώρο του σχολείου, ο σχολικός νοσηλευτής είναι εκείνος που μπορεί να συνδράμει στην προαγωγή της υγείας καθώς έρχεται σε καθημερινή επαφή με τα παιδιά.

Σχετικά με την πρόληψη, τα σχολεία πρέπει να συμμετέχουν σε κοινές δράσεις που λαμβάνουν χώρο στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Για παράδειγμα, το σχολείο οφείλει να λαμβάνει μέρος σε δράσεις που διοργανώνονται από το δήμο πάνω σε θέματα πρόληψης

των τροχαίων ατυχημάτων. Στην προσπάθεια αυτή, σημαντικό ρόλο μπορεί να παίξει η σχετική αφισοκόλληση και οι εκθέσεις. Σε παρόμοια θέματα πρόληψης, όπως η υγιεινή διατροφή, ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί να ωθήσει τα παιδιά να υιοθετήσουν υγιεινούς τρόπους διατροφής τόσο για τους ίδιους όσο και για τα μέλη της οικογενείας τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί να εκπαιδεύσει τα παιδιά σε θέματα προαγωγής υγείας, σχετιζόμενα με το σωστό βούρτσισμα των δοντιών και των χεριών. Επιπλέον, οι σχολικοί νοσηλευτές συνιστάται όπως παρέχουν την κατάλληλη ενημέρωση στα υπόλοιπα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας σχετικά με την υπόδειξη των υγιών προτύπων ζωής ή ακόμη υποδεικνύοντάς τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να αναγνωρίσουν ένα μαθητή που χρήζει υποστήριξης. Συνεπώς, ο ρόλος των σχολικών νοσηλευτών είναι καθοριστικός καθώς χρησιμοποιώντας τη νοσηλευτική διεργασία μπορούν να φροντίζουν την υγεία των μαθητών. Στις αρμοδιότητες πρωτογενούς πρόληψης των σχολικών νοσηλευτών περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Επαρκής αξιολόγηση του οικογενειακού επιπέδου των μαθητριών/των καθώς και των ιδίων σχετικά με το γνωστικό τους επίπεδο αναφορικά με την υγεία.
- Πρόγνωση εμφάνισης διαφόρων προβλημάτων στα παιδιά που μπορούν να προληφθούν
- Ανάλυση των αποτελεσμάτων της σχετικής αξιολόγησης
- Εφαρμογή δραστηριοτήτων για θέματα προαγωγής υγείας
- Εφαρμογή στην πράξη των σχετικών δραστηριοτήτων.
- Τελική ανατροφοδότηση κι επαναπροσδιορισμός του αρχικού σχεδίου σχετικού με θέματα φροντίδας υγείας.

Τα βασικά σημεία στα οποία θα πρέπει να δίνει έμφαση ο σχολικός νοσηλευτής στην πρωτοβάθμια πρόληψη είναι τα ακόλουθα:

- Προσπάθεια αποφυγής των τραυματισμών κατά την παιδική ηλικία. Συγκεκριμένα, καθώς οι παιδικοί τραυματισμοί αποτελούν μια από τις συχνότερες αιτίες θανάτου στα παιδιά, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει όπως προχωρήσει στην κατάλληλη εκπαίδευση των

παιδιών, των εκπαιδευτικών και των οικογενειών τους ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος. Ιδιαίτερη είναι η συνεισφορά του όσον αφορά την ενημέρωση των μαθητριών/των σε θέματα πρόληψης που σχετίζονται με τη χρήση των ζωνών ασφαλείας στα αυτοκίνητα και τη χρήση προστατευτικού κράνους κατά την ποδηλασία. Εκπαίδευση σχετική με θέματα κυκλοφοριακής αγωγής, πυρασφάλειας κι άλλων συναφών αποτελούν βασικούς τομείς όπου ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί να βοηθήσει στην αποτροπή τραυματισμών.

- Προσπάθεια αποφυγής χρήσης ουσιών. Χρειάζεται κατάλληλη ενημέρωση σχετικά με τις δυσμενείς επιπτώσεις των ναρκωτικών ουσιών και του αλκοόλ στον οργανισμό και δη των νέων παιδιών. Ο σχολικός νοσηλευτής, από την πλευρά του οφείλει να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές να μένουν μακριά από τη χρήση κάθε είδους ναρκωτικών ουσιών παρουσιάζοντάς τους τις αρνητικές και θανατηφόρες επιπτώσεις τους.
- Προσπάθεια μείωσης, κατά το δυνατόν, χρόνιων παθήσεων. Ο σχολικός νοσηλευτής, σχετικά με του τρόπους πρόληψης χρόνιων ασθενειών, οφείλει όπως υποδείξει στους μαθητές τρόπους που μπορούν αν τους διασφαλίσουν υγιεινό επίπεδο ζωής μειώνοντας την πιθανότητα νόσησής τους κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η υπόδειξή τους σχετικά με την πρόληψη ασθενειών σχετιζόμενα με την καρδιά και τη λειτουργία της.
- Λεπτομερή καταγραφή του υποχρεωτικού εμβολιασμού των μαθητριών/των. Οι σχολικοί νοσηλευτές οφείλουν όπως είναι γνώστες της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την υποχρεωτικότητα των εμβολιασμών στη χώρα τους. Οφείλουν να γνωρίζουν ποια εμβόλια απαιτείται να γίνονται σε κάθε ηλικία του παιδιού και ιδιαιτέρως, αν έχουν πραγματοποιηθεί. Για το σκοπό αυτό πρέπει να διατηρεί πλήρες αρχείο αναφορικά με τον εμβολιασμό των παιδιών στο οποίο θα περιλαμβάνεται:
 - ✓ Το όνομα του εκάστοτε μαθητή
 - ✓ Η ημερομηνία γέννησής του
 - ✓ Η πρόσφατη διεύθυνσή του

- ✓ Τα ονοματεπώνυμα των γονέων του
- ✓ Στοιχεία επικοινωνίας
- ✓ Πλήρη στοιχεία του παρόχου πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας
- ✓ Καταγραφή ημερομηνιών των εμβολιασμών

Το παραπάνω αρχείο βοηθάει το νοσηλευτή προκειμένου να εντοπίζει εύκολα τα παιδιά τα οποία δεν έχουν εμβολιαστεί.

1.1.2. Δευτεροβάθμια

Η δευτεροβάθμια πρόληψη αναφέρεται στην αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών, ατυχημάτων κι αρρώστιας που λαμβάνουν χώρα ξαφνικά κι απαιτούν την άμεση παρέμβαση του νοσηλευτή. Ο εντοπισμός των παιδιών, η παραπομπή τους σε ειδικές επιτροπές καθώς κι η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στα παιδιά και τους γονείς τους εντάσσονται στη δευτερογενή πρόληψη.

Η φροντίδα των μαθητών κατόπιν τραυματισμών ή αρρώστιας, ο γενικός έλεγχος της υγείας τους, η σχετική αξιολόγησή τους και η παραπομπή στις αρμόδιες υπηρεσίες εντάσσονται στα πλαίσια της δευτερογενούς πρόληψης. Στην περίπτωση που ο μαθητής πηγαίνει στο σχολικό νοσηλευτή διαμαρτυρόμενος για πονοκέφαλο, πόνο στο στομάχι, συναισθηματικό κενό λόγω ακόμη και διαζυγίου των γονέων του τραυματισμούς ή διάρροια, ο τελευταίος πρέπει να αξιολογήσει άμεσα τη σοβαρότητα της κατάστασής του.

Οι βασικοί ρόλου του νοσηλευτή έγκειται στον εντοπισμό του συμβάντος και στην παροχή συμβουλευτικής βοήθειας. Οι συχνές απουσίες του μαθητή σε συνδυασμό με τα στατιστικά που τηρούνται στο κέντρο υγείας μπορούν να βοηθήσουν το νοσηλευτή να εντοπίσει κάποιο πρόβλημα υγείας. Επίσης, η συνεργασία με τον εκπαιδευτικό κι η άποψή του, σχετικά με το ποιοι μαθητές φαίνονται αδιάθετοι, είναι καθοριστική.

Στα βασικά καθήκοντα του νοσηλευτή είναι η παροχή σωστών κι εφαρμόσιμων συμβουλών καθώς κι ο διάλογος με το μαθητή που θα στοχεύει στην ενημέρωση, την παροχή πληροφοριών, την παρότρυνσή του να συνεχίσει, την υποστήριξή του και βασικά την άμεση νοσηλευτική φροντίδα.

Προκειμένου, όμως ο σχολικός νοσηλευτής να πετύχει στο έργο του πρέπει, καταρχάς, να έχει αγάπη για τα παιδιά, σκύβοντας πάνω από τα προβλήματά τους, να δείχνει ενσυναίσθηση και κατανόηση διαθέτοντας υπομονή και κριτική σκέψη.

Εξασφαλίζοντας τις παραπάνω προϋποθέσεις, ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί να ηρεμήσει τα παιδιά και να τα καθησυχάσει όταν αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα.

Αφού συλλέξει τα απαιτούμενα στοιχεία γύρω από τον κάθε μαθητή, μετά περνά στη φάση του καθορισμού του σχεδίου δράσης, στην υλοποίησή του και τελικά στην αξιολόγηση. Έτσι, παρέχεται πλήρης νοσηλευτική φροντίδα στα παιδιά κι επίσης, παρέχεται η δυνατότητα ανίχνευσης κι άλλων προβλημάτων. Ανάλογα με το πρόβλημα υγείας του κάθε μαθητή, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει να θέσει σε εφαρμογή το αντίστοιχο πλάνο νοσηλευτικής.

Κατά τη δευτεροβάθμια πρόληψη ο σχολικός νοσηλευτής έχει τα ακόλουθα καθήκοντα :

- Άμεση κι έγκαιρη παροχή φροντίδας υγείας σε περιπτώσεις τραυματισμών ή ασθενειών μέσα στο σχολικό χώρο. Ο σχολικός νοσηλευτής έχοντας καταστρώσει ένα σχέδιο εκτάκτου ανάγκης πρέπει να το θέσει σε εφαρμογή σε περιπτώσεις εμφάνισης έκτακτων περιπτώσεων. Ειδικότερα, τη συγκεκριμένη στιγμή πρέπει:
 - ✓ Να αξιολογήσει άμεσα την κατάσταση διερευνώντας επί τόπου.
 - ✓ Να προχωρήσει στην παροχή άμεσης φροντίδας των τραυματισμένων ή άρρωστων παιδιών ή ακόμη και των εκπαιδευτικών.
 - ✓ Να ζητήσει βοήθεια από φορείς και υπηρεσίες υπεύθυνες για αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών.

Τα σχέδια εκτάκτου ανάγκης, σχεδιασμένα αποκλειστικά για κάθε μαθητή, πρέπει να περιλαμβάνουν τις ακόλουθες.

- Σχέδιο έκτακτης ανάγκης για παιδιά που παρουσιάζουν αλλεργίες σε τρόφιμα
- Σχέδιο έκτακτης ανάγκης για παιδιά που παρουσιάζουν αλλεργίες στο τσίμπημα εντόμων.
- Σχέδιο έκτακτης ανάγκης για παιδιά με χρόνια προβλήματα υγείας όπως σακχαρώδης διαβήτης, άσθμα, κ.α.

Ο ρόλος του νοσηλευτή στη δευτεροβάθμια πρόληψη σχετίζεται ακόμη και με την εκμάθηση πρώτων βοηθειών σε περιπτώσεις ατυχήματος μέχρι να αντιμετωπίσει το τραύμα ή την αρρώστια κάποιος πιο μεγάλος σε ηλικία.

Η ύπαρξη κατάλληλου εξοπλισμού προκειμένου να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τα έκτακτα συμβάντα στο σχολικό χώρο είναι απαραίτητη. Ως βασικός εξοπλισμός νοείται ο ακόλουθος:

- Ύπαρξη γεμάτων φιαλών οξυγόνου και μασκών οξυγόνου κάθε τύπου.
- Ύπαρξη ναρθηκών
- Ύπαρξη αυχενικών περιλαίμιων.
- Ύπαρξη αποστειρωμένων γαζών.
- Ύπαρξη ενέσεων επινεφρίνης σε περιπτώσεις που κάποιο παιδί είναι αλλεργικό στα τσιμπήματα.

Ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί να προχωράει στη χορήγηση φαρμάκων στα παιδιά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Χορήγηση βιταμινών
- Χορήγηση φαρμάκων που έχουν συνταγογραφηθεί
- Χορήγηση φαρμάκων στις περιπτώσεις που ο γονέας/κηδεμόνας έχει ζητήσει τη χορήγησή τους στο παιδί τους.

Ιδιαίτερη προσοχή συνιστάται από την πλευρά του σχολικού νοσηλευτή στις περιπτώσεις αυτοχορήγησης φαρμάκων. Τα παιδιά πρέπει να υποβάλλονται σε πλήρη ιατρικό έλεγχο στην αρχή της σχολικής χρονιάς. Οι εξετάσεις που πρέπει να γίνονται είναι οι ακόλουθες: Έλεγχος

όρασης, ακοής, ύψους, βάρους, στοματικής υγιεινής. Ο νοσηλευτής οφείλει να κρατάει αρχείο με τα προσκομισθέντα αποτελέσματα έχοντας γνώση των εξετάσεων διαλογής που ορίζονται από το εκάστοτε κράτος βάση της κείμενης νομοθεσίας.

Σε περιπτώσεις παιδιών που δεν γίνεται παρακολούθησή τους από κάποιο γιατρό πρέπει:

- Να γίνεται ο παραπάνω προκαθορισμένος έλεγχος από το σχολείο.
- Να δίνουν τα ίδια τα παιδιά πληροφορίες σχετικές με τη γλωσσική και κινητική τους ανάπτυξη.

Πρέπει να σημειωθεί ότι για τη συμμετοχή των μαθητριών/των σε σχολικά αθλήματα, απαιτείται η επίσκεψη σε σχετικό γιατρό προκειμένου να εξεταστεί το παιδί ώστε να κριθεί η καταλληλότητά του ή όχι να συμμετάσχει σε αυτά τα αθλήματα. Ο σχολικός νοσηλευτής είναι, επίσης υποχρεωμένος να κανονίζει τα ραντεβού προκειμένου τα παιδιά να επισκεφθούν κάποιο γιατρό προκειμένου να τους παρέχει την κατάλληλη ιατρική γνωμάτευση. Ο έλεγχος για φυματίωση, για υπέρταση και η σχετική ενημέρωση για μείωση των καρδιαγγειακών παθήσεων περιλαμβάνονται στα βασικά καθήκοντα του νοσηλευτή.

Πρέπει να ελέγχει τα κεφάλια των μαθητριών/των για τυχόν ύπαρξη ψειρών. Πέρα από τον ίδιο, θα πρέπει να παρέχει την κατάλληλη ενημέρωση και διδασχή προκειμένου κι οι ίδιοι γονείς/κηδεμόνες των μαθητριών/των να είναι σε θέση να ελέγχουν σωστά τα κεφάλια των παιδιών τους. Επίσης, οφείλουν να ενημερώνουν τα παιδιά ότι δεν πρέπει να μοιράζονται τα προσωπικά τους είδη με άλλα παιδιά. Να παρέχει στους γονείς την κατάλληλη εκπαίδευση για το πώς θα θεραπεύσει πλήρως το κεφάλι του παιδιού με τη χρήση κατάλληλων αντιφθειρικών φαρμάκων και ειδικής χτένας. Το πλύσιμο των σεντονιών αποτελεί, επίσης, βασική υπόδειξη στους γονείς καθώς θα εξασφαλίσει την καθαριότητά τους.

- Εντοπισμός εκείνων των περιπτώσεων όπου τα παιδιά υπόκεινται κακοποίηση ή πέφτουν ακόμη και θύματα βίας. Μόλις υποπέσει στην αντίληψη του σχολικού νοσηλευτή κάποια σχετική περίπτωση κακοποίησης ή βίας ή ακόμη και σε περίπτωση που λάβει πληροφορίες από τρίτους οφείλει ο σχολικός νοσηλευτής όπως συντάξει σχετική έκθεση προς τις αρμόδιες αρχές.

- Τακτική κι ουσιαστική επικοινωνία και συνεργασία με τους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης. Η επικοινωνία αυτή θα επιτευχθεί μέσω μιας σχετικής αξιολόγησης από το σχολικό νοσηλευτή για άμεση παραπομπή στον οικογενειακό γιατρό. Οι γονείς του παιδιού οφείλουν όπως ενημερώνονται άμεσα και με ακρίβεια για τα ιατρικά αποτελέσματα. Ο νοσηλευτής συντάσσει μια έκθεση αξιολόγησης την οποία είτε ταχυδρομεί στους γονείς/κηδεμόνες του μαθητή ή ακόμη μπορεί να την παραδώσει και στον ίδιο το μαθητή.
- Να προλαμβάνει την εκτέλεση αυτοκτονιών. Συγκεκριμένα, ο σχολικός νοσηλευτής, οφείλει, όπως:
 - ✓ Προβαίνει στη διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων παρέχοντας πληροφορίες κι υποδεικνύοντας τρόπους για την αντιμετώπιση του άγχους και γενικώς όλων των στρεσογόνων καταστάσεων.
 - ✓ Να διδάξουν τρόπους εντοπισμού των παραγόντων κινδύνου.
 - ✓ Να οργανώσουν σχετικά προγράμματα προκειμένου να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τα παιδιά το άγχος και την πίεση.

Σε περιπτώσεις που μαθητής απειλεί να θέσει τέλος στη ζωή του μέσα στο σχολικό χώρο, ο νοσηλευτής θα πρέπει να βρει τρόπους, αρχικά να τον αποτρέψει. Επιπλέον, πρέπει να ενημερώσει τους γονείς/κηδεμόνες του προκειμένου να συζητήσουν και να αξιολογήσουν από κοινού τον κίνδυνο και, τέλος, να προβεί άμεσα σε ενέργειες παραπομπής του μαθητή σε σχετικό γιατρό για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του.

Υπάρχει, βέβαια, το ενδεχόμενο, το παιδί να θέσει τέρμα στη ζωή του μέσα στο σχολικό χώρο. Στην περίπτωση αυτή, ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή είναι να βοηθήσει ψυχολογικά στους υπόλοιπους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς προκειμένου να ξεπεράσουν αυτό το τραγικό συμβάν.

Σε περίπτωση πυρκαγιάς στο σχολείο, σεισμού, ατυχημάτων, τραυματισμών και σχετικών, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει όπως καθησυχάσει τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς αυτών.

Για την αντιμετώπιση όλων των έκτακτων και μη συμβάντων, το σχολείο οφείλει να διαθέτει ομάδες αντιμετώπισης κρίσεων. Το προαναφερθέν σχέδιο, περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Εξατομικευμένη ή ομαδική πολιτική διαχείρισης συμβάντων.
- Τα εμπλεκόμενα στην ομάδα αυτή άτομα είναι τα ακόλουθα: ο διευθυντής, ο σχολικός νοσηλευτής, ο σύμβουλος, ο ψυχολόγος, οι εκπαιδευτικοί, η αστυνομία, οι γονείς/κηδεμόνες.

Ο σχολικός νοσηλευτής αναλαμβάνει την άμεση φροντίδα άρρωστων ή τραυματισμένων παιδιών αξιολογώντας το επίπεδο άγχους και στεναχώριας στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς. Οφείλει να συντονίζει και να συμβουλεύει τα μέλη της υπόλοιπης ομάδας σε περιπτώσεις αντιμετώπισης κρίσεων. Μετά το πέρας της κρίσης, η παραπάνω ομάδα οφείλει ως βοηθήσει τα υπόλοιπα εμπλεκόμενα μέλη της σχολικής κοινότητας. Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων, το σχέδιο δράσης πρέπει να τροποποιείται κάθε χρόνο.

1.1.3. Τριτοβάθμια

Η τριτοβάθμια περίθαλψη παρέχεται από το σχολικό νοσηλευτή στις περιπτώσεις εκείνες που φροντίζει μαθήτριες/τές με χρόνια προβλήματα υγείας ή παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Η αντιμετώπιση των χρόνιων προβλημάτων υγείας των μαθητών, απαιτεί τη συνεργασία τόσο του σχολικού νοσηλευτή όσο και του παιδιού και των εκπαιδευτικών. Στα χρόνια προβλήματα υγείας περιλαμβάνονται παιδιά με σακχαρώδη διαβήτη, καρκίνο, λευχαιμία κ.α.

Οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του σχολικού νοσηλευτή στον τομέα της τριτοβάθμιας πρόληψης συμπεριλαμβάνουν τα ακόλουθα.

- Ενημέρωση του σχολικού νοσηλευτή σχετικά με την αγωγή που λαμβάνει ο μαθητής που χρήζει βοήθειας κατά τις σχολικές ώρες.

- Ενημέρωση σχετικά με την παροχή κάποιας θεραπείας κατά τη σχολική διάρκεια.
- Ενημέρωση σχετικά με το αν η/ο μαθήτρια/της αντιμετωπίζει θέμα όρασης ή ακοής.
- Οφείλει να υποδείξει τον εκπαιδευτικό της τάξης όπως τοποθετήσει το συγκεκριμένο μαθητή σε θέση τέτοια μέσα στη σχολική τάξη ώστε να μπορεί να παρακολουθεί καλύτερα το μάθημα και να ακούει καλύτερα τον εκπαιδευτικό και τους συμμαθητές του.

Σε ένα σχολείο, γενικής ή ειδικής αγωγής, χρειάζεται ακόμη και κατάλληλη υποδομή για τα άτομα με κινητικά προβλήματα. Προς το σκιά αυτό απαιτείται η ύπαρξη ράμπας και ειδικών διαδρόμων για εύκολη πρόσβαση των μαθητών. Η ύπαρξη θρανίων ειδικών για τις ανάγκες παιδιών με χρήση αμαξιδίων καθώς και η ύπαρξη ειδικά διαμορφωμένων χώρων είναι απαραίτητοι σε ένα σχολείο.

Η τριτοβάθμια πρόληψη παιδιών με άσθμα είναι απαραίτητη σε ένα σχολικό πλαίσιο. Το άσθμα μπορεί να οφείλεται για χρόνια απουσία των μαθητών από το σχολείο. Κατά τους Νούλα & Γκεσούλη- Βολτυράκη (2009), ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει να συνδράμει με τις ακόλουθες νοσηλευτικές διεργασίες:

- Παροχή βοήθειας στα παιδιά ώστε να χρησιμοποιούν μόνα τους και με σωστό τρόπο τις συσκευές άσθματος.
- Η παροχή κατάλληλης ενημέρωσης για το άσθμα και τους τρόπους αντιμετώπισής του μέσα στο σχολικό χώρο.

Σχετικά με τους μαθητές με σακχαρώδη διαβήτη, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει όπως δρα βάση ενός συγκεκριμένου σχεδίου. Συγκεκριμένα, πρέπει να ελέγχει τα επίπεδα γλυκόζης του αίματος ανά τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια παραμονής του μαθητή στο σχολείο. Επίσης, μπορεί να χορηγεί ινσουλίνη ή άλλα φάρμακα στο σχολείο σε περιπτώσεις που χρειαστούν. Προκειμένου, όμως, να επιτελέσει σωστά το έργο του, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει όπως είναι εξοπλισμένος με τα κατάλληλα υλικά συμπεριλαμβανομένων των ταινιών, του αντιδραστήρα.

Σχετικά με τα παιδιά με αυτισμό, καταρχάς, δεν μπορεί κανείς να παραγκωνίσει το ρόλο της εκπαίδευσης και των αποτελεσμάτων της. Τα παιδιά αυτά, ανεξαρτήτου του σημείου του φάσματος αυτισμού στο οποίο ανήκουν, έχουν δικαίωμα ισότιμης συμμετοχής στην

εκπαίδευση. Ο σχολικός νοσηλευτής, έχει χρέος να συνδράμει στην αρμονική συνύπαρξη αυτιστικών παιδιών και μη. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με του Νούλα & Γκεσούλη- Βολτυράκη (2009), ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει:

- Να χορηγήσει στα αυτιστικά παιδιά την κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή.
- Να ενημερώσει το σύλλογο διδασκόντων για τα προβλήματα επικοινωνίας που αντιμετωπίζει ο μαθητής, παρέχοντάς τους ακόμη και συμβουλές σωστής διαχείρισής του.
- Χρησιμοποιεί ο ίδιος και να υποδείξει στους εκπαιδευτικούς τη διδασκαλία με χρήση εικόνων.
- Να συζητήσει και να ενημερώσει τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών με αυτισμό για τον αυτισμό.

Προκειμένου τα ειδικά παιδιά να ενταχθούν ομαλά στο σχολικό περιβάλλον και να υπάρχει πλήρη κάλυψη των αναγκών τους απαιτούνται τα εξής:

- Δυνατότητα χορήγησης φαρμάκων ενδοφλέβια.
- Δυνατότητα αλλαγής επιδέσμων
- Τραχειοτομή
- Περιποίηση καθετήρα

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, τα καθήκοντα του σχολικού νοσηλευτή είναι τα ακόλουθα (Νούλα & Γκεσούλη-Βολτυράκη, 2009):

- Δυνατότητα παροχής ολοκληρωμένης φροντίδας υγείας με απώτερο στόχο την ομαλή διασφάλιση της υγείας του μαθητή.
- Κατοχή των κατάλληλων γνώσεων και δεξιοτήτων για την αντιμετώπιση κι αξιολόγηση της κατάστασης υγείας του μαθητή.
- Ενημέρωση και διδασκαλία στους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς σχετικά με τον τρόπο που πρέπει να ακολουθούν προκειμένου να φροντίσουν ένα παιδί που χρήζει βοήθειας.

Στις περιπτώσεις παιδιών που δεν έχουν τη δυνατότητα να πηγαίνουν στο σχολείο και, συνεπώς, ακολουθούν τη δυνατότητα παροχής της κατ'οίκον διδασκαλίας, ο σχολικός νοσηλευτής πρέπει να προβαίνει στις ακόλουθες νοσηλευτικές ενέργειες (Νούλα & Γκεσούλη-Βολτυράκη, 2009):

- Να αποτελεί το συνδετικό κρίκο ανάμεσα στο διευθυντή, τον εκπαιδευτικό, το γονέα/κηδεμόνα και τον ιατρό που παρακολουθεί το μαθητή.
- Να αξιολογεί την κατάσταση κι όταν είναι δυνατόν, να επιτρέπει το μαθητή να προσέρχεται στο χώρο του σχολείου.
- Να αναλαμβάνει το συντονισμό της υγειονομικής περίθαλψης του μαθητή στις περιπτώσεις που χρειάζεται βοήθεια.

Ο σχολικός νοσηλευτής, επίσης, πρέπει να ενεργεί σε περιπτώσεις ύπαρξης εγκύων εφήβων στο σχολείο ή ακόμη και σε παιδιά, φορείς του AIDS ή προσβολής τους από τον HIV πρέπει (Νούλα & Γκεσούλη-Βολτυράκη, 2009). Απαιτείται, λοιπόν, πάλι η κατάλληλη ενημέρωση στα υπόλοιπα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητα και η εφαρμογή κατάλληλων προγραμμάτων εκπαίδευσης για την περαιτέρω κι ουσιαστική ενημέρωση των εκπαιδευτικών.

1.2. Ο σχολικός νοσηλευτής ως εκπαιδευτής

1.2.1. Έγκαιρη κι άμεση παροχή φροντίδας υγείας

Ο εκάστοτε σχολικός νοσηλευτής που θέλει να εκτελεί υπεύθυνα το έργο του σε μια σχολική μονάδα οφείλει όπως προβαίνει στην άμεση παροχή φροντίδας σε μαθητές ή εκπαιδευτικούς που χρήζουν ανάγκης. Βέβαια, η παροχή των υπηρεσιών τους περιορίζεται μόνο κατά τη διάρκεια παραμονής τους στο σχολικό χώρο σε αντίθεση με τους νοσηλευτές στα οικοτροφεία που είναι στη διάθεση των ασθενών αδιάλειπτα όλη την ημέρα και για κάθε μέρα. Όταν παρουσιάζεται ανάγκη, ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί να επικοινωνεί και να

συνεργάζεται με τους άλλους επαγγελματίες υγείας για την παροχή ολοκληρωμένης φροντίδας υγείας κι αξιολόγησης της κατάστασης υγείας του μαθητή (Νούλα & Γκεσούλη-Βολτυράκη, 2009).

1.2.2. Άμεση πρόληψη σωματικών βλαβών

Ο ρόλος του σχολικού νοσηλευτή είναι καθοριστικός στις περιπτώσεις εκείνες, ακόμη που χρειάζεται κατάλληλη πληροφόρηση για την πρόληψη πάνω σε φλέγοντα θέματα. Οφείλει όπως παρέχει σφαιρική ενημέρωση σχετικά με την ασφαλή χρήση του αυτοκινήτου και της μοτοσυκλέτας, τη σωστή χρήση κράνους καθώς και την αγορά του κατάλληλου σχολικού σακιδίου. Επίσης, ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει να τονίζει την αξία της ασφάλειας των παιδιών στο χώρο του σχολείου προκειμένου να αποφεύγουν οποιασδήποτε κακώσεις. Μέσω του μαθήματος της φυσικής αγωγής, δίνεται η δυνατότητα στο σχολικό νοσηλευτή να ενημερώσει και να νουθετήσει τους μαθητές σχετικά με την πιθανότητα εμφάνισης προβλημάτων υγείας κατά την ώρα του μαθήματος της γυμναστικής. Επιπλέον, την ώρα εκείνη μπορεί να συζητήσει με τα κορίτσια για θέματα κι ανωμαλίες της εμμήνου ρύσης, του σωματικού βάρους και της διατροφής. Η συνεργασία με το γυμναστή μπορεί να επιφέρει θετικά αποτελέσματα μέσω μιας συζήτησης για την αξία των διατάσεων (Bindler, Ball, 2009).

1.2.3. Αρμόδιος για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών

Ο σχολικός νοσηλευτής είναι το καθ'όλα αρμόδιο άτομο σε ένα σχολικό περιβάλλον ώστε να συντονίσει τις ενέργειες για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών σε άτομα με προβλήματα υγείας συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρίες, αντιμετώπιση χρόνιων προβλημάτων. Ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει να προγραμματίζει τα ραντεβού των μαθητών με το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό προκειμένου να μη διαταράσσεται η ομαλή σχολική ζωή του παιδιού (Νούλα & Γκεσούλη-Βολτυράκη, 2009).

1.2.4. Σχετικά με την ενημέρωση και την πρόληψη του καπνίσματος

Στις μέρες μας, λόγω της εκτεταμένης χρήσης προϊόντων καπνού από τους μαθητές απαιτείται άμεση συνδρομή του σχολικού νοσηλευτή όπως προβεί στην κατάλληλη ενημέρωσή τους σχετικά με τους κινδύνους από τη χρήση τους. Επιπλέον, οφείλει όπως επιμορφώσει τους μαθητές σχετικά με το κάπνισμα και τις χρόνιες επιπτώσεις στην υγεία περιλαμβανομένων των καρδιοπαθειών, του καρκίνου του πνεύμονα, του οισοφάγου, κ.α. (Bindler, Ball, 2009).

1.2.5. Εμπειρογνώμονας

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει το ρόλο του σχολικού νοσηλευτή σχετικά με την άμεση κι αντικειμενική πληροφόρηση στη διεύθυνση του σχολείου, στους εκπαιδευτικούς και στους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών. Μπορεί να δίνει τις κατάλληλες πληροφορίες για τις επιπτώσεις στην υγεία των μαθητών από τις αλλαγές στο σχολικό περιβάλλον. Ο ρόλος του όμως επεκτείνεται και στις περιπτώσεις εκείνες που μπορεί να προτείνει τρόπους ώστε το σχολείο να καταστεί πιο ασφαλές μέρος για τους μαθητές (Νούλα & Γκεσούλη-Βολτυράκη, 2009).

1.2.6. Σύμβουλος

Ο σχολικός νοσηλευτής οφείλει να χτίσει μια σχέση εμπιστοσύνης με τους μαθητές μέσω της απόλυτης εχεμύθειας. Συνεπώς, οι μαθητές θα μπορούν να τον εμπιστευτούν και να ακουμπήσουν πάνω του για θέματα υγείας που τους απασχολούν. Οφείλουν να εξηγήσουν στους μαθητές την ανάγκη να τους εμπιστεύονται και να είναι γνώστες των προβλημάτων υγείας τους προκειμένου να μπορούν να τους βοηθήσουν. Ακόμη, ο σχολικός νοσηλευτής μπορεί να άρει τη θλίψη και τις οποιεσδήποτε δύσκολες συναισθηματικές καταστάσεις των μαθητών (Νούλα & Γκεσούλη-Βολτυράκη, 2009).

Βιβλιογραφία

Bindler R., Ball J. (2009). Κλινικές Δεξιότητες στην Παιδιατρική Νοσηλευτική. Μεταφρασμένο από Αγγλικά από Β. Μάντζιου-Μεγαπάνου.

Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Λαγός Δημήτριος.

Νούλα, Μ. & Γκελούτση-Βολτυράκη, Ε. (2009). *Κοινωνική νοσηλευτική*. Εκδόσεις: Πασχαλίδης, Π.Χ.

Λίγα λόγια για τη συγγραφέα...

Η Δήμητρα Κόνιαρη γεννήθηκε στην Κρανέα Ελασσόνα. Αποφοίτησε από το Γενικό Λύκειο Κρανέας. Κατόπιν, συνέχισε τις σπουδές της στη Φιλοσοφική σχολή του Αριστοτελείου Θεσσαλονίκης, στο τμήμα Ιστορίας- Αρχαιολογίας. Είναι κάτοχος δεύτερου πτυχίου νοσηλευτικής. Είναι κάτοχος δύο μεταπτυχιακών τίτλων: στην ειδική αγωγή κι εκπαίδευση και στην εκπαίδευση ενηλίκων. Είναι μόνιμη εκπαιδευτικός δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Είναι παντρεμένη με το συνάδελφο, Ραφτούλη Γεώργιο με τον οποίο έχουν αποκτήσει δύο κόρες, τη Βασιλική και την Ελένη.

Λίγα λόγια για το βιβλίο...

Το παρόν βιβλίο αποτελεί ένα συνοπτικό οδηγό πρόληψης ατυχημάτων από την πλευρά του σχολικού νοσηλευτή.

ISBN 978-618-86051-1-4